

ikke ubetydelige Partier, især i formalet Tilstand, nemlig 5,336 Edr. Byg, 15,713 Edr. Rug, 1,053 Edr. Erter, 1,265,314 \mathcal{R} Gryn og 765,554 \mathcal{R} Meel.

Da der ikke erlægges Udførselstold ved den jydste Toldgrændse og følgelig ingen Control føres med den landværts Udførsel af Kreaturer til Hertugdømmerne, kan Nørre-Jyllands Udførsel af disse ad denne Vej ikke angives. Det ovenansførte Antal af levende Kreaturer er paa Grund deraf kun en saare ringe Deel af Kongerigets hele Kreaturudførsel. Jylland alene antages at udføre aarlig c. 30,000 Stkr. Hornqvæg og 6 til 7000 Heste. — Af bemeldte i 1848 udførte Antal Dvægere 634 Stkr. afflibede til England og 251 til Norge og Sverrig; til disse to sidste Nabolande er det hele øgivne Antal Heste udført. — Af det i 1848 udførte Kjød og Flest er den største Part gaaet til Norge og Sverrig; England har af Kjød (mæst saltet) modtaget i samme Aar fra Danmark c. 118,000 \mathcal{R} , og af Flest \mathcal{L} 273,255 \mathcal{R} .

Om Meelmøllen paa Bodenhoffs Plads,

med et Tillæg om Meelhandelen.

Om dette i Hovedstaden værende vigtige Etablissement har Udgiveren nylig modtaget følgende Oplysninger, som skyldes Bedkommendes Velvillie.

Meelmøllen paa Bodenhoffs Plads anlagdes i

1833; den har 7 Dværne med tilhørende Sigteværker, der drives af en Dampmaskine paa 36 Hestes Kraft; Maskineriet er forfærdiget i England. Der kan formales og sigtes i Døgnet 150 à 200 Tdr. Hvede; Productet er deels fint Meel, som deles i 2 Sorter, extra superfint og superfint, og forpaffes i Tønder, der forfærdiges af Bøgestaver i eget Bødkerværksted; deels grovt Meel, som forbages til Skibsbrød, i et Bagerie, der har 5 Døne. Klidet sælges til Landmanden til Dvægfoder. I de sidste Aar har Productionen været i Giennemsnit:

ca. 4000 Tdr. Hvedemeel til Udførsel.

2000 - do. eller ca. 22000 P^{b} solgt til Forbrug i Landet.

25000 Sække Skibsbrød til Udførsel.

Der formales ogsaa nogen Rug til sigtet Rugmeel, som udføres til Vestindien; og i de seneste Aar er der udført flere Quantiteter grovt Bygmeel til England, hvilken Affætning dog ikke tegner til at blive stadig. Ved Etablissementet beskæftiges i det Hele ca. 100 Arbeidere.

Med Undtagelse af nogle ikke betydelige Tilførseler af Hvede fra Stettin, Mecklenborg og Holsteen, har Forbruget i de sidste Aar bestaaet af dansk Hvede, hvoraf Tilførselen fra Provindserne har tiltaget, medens Quantiteten dog i det Hele taget neppe kan siges at have forbedret sig.

I sidste Henseende fortiener at tilføjes, hvad allerede i 1838 meddelees Udgiveren fra samme Haand:

Det maatte naturligviis være baade beqvemmere og fordeelagtigere for Etablisementet at kunne benytte lutter dansk Hvede til Meelfabricationen, men vi have fundet den almindelige Erfaring stadfæstet, at den danske Hvede giver mindre og ringere Meel end de fleste fremmede Sorter. Grunden dertil maae kyndige Landmænd bedre kunne bedømme end Fabrikanten; der kan kun siges derom, at det ikke forekommer sandsynligt, at vort Clima eller vor Jordbund i nogen høi Grad bærer Skylden for Hvedens ringere Bestaffenhed; thi deels laader det sig ikke antage, at vi i disse Henseender skulde staae tilbage for Holsteen eller for Skotland, efter disse Landes Beliggenhed; og deels træffer man dog ogsaa en enkelt Gang, ved Siden af de mange ringe, et virkelig godt Parti dansk Hvede. For at vor Hvede i Almindelighed skal komme til at opnaae en større Godhed udfordres rimeligviis ifkun en bedre Cultur-Tilstand af Jorderne end den, der nu findes; naar denne opnaaes, vil Landmanden sikkert finde, at det ikke er ufordeelagtigere at dyrke Hvede end Rug, men snarere modsat; thi han vil da ei allene høste bedre Hvede, men ogsaa mere end nu; og naar der kommer mere Godt tilsalg, vil ogsaa det Gode blive bedre betalt. Det er nemlig vanskeligt, at de enkelte gode Partier kunne blive betalte efter deres sande Værdie, saalænge Productionen i det Hele taget er af ringe Værdie; thi det lønner ikke Umagen at søge om det lidet Gode imellem en Masse af ~~fl~~et, og det kan ikke nytte Den, der behøver et vist Qvantum, at en ringe Deel deraf muligen hist og her kan faaes. Dette gjelder især naar

der er Tale om at affætte Hveden til Export; ved Forbrug til Meelfabrication er det noget lettere ogsaa at betale enkelte mindre Partier efter deres sande Værdie, og paa denne Maade kan det haabes, at Mølle-Anlæg ville bidrage til at fremme en bedre Hvede-Production.

Tidligere har Exporten af Hvedemeel fra den heromhandlede Dampmølle været meget betydeligere; saaledes:

i 1833	6,200 Td. Hvedemeel,	3800 Sække Skibsbrød
1834	11,600 - dito	11,600 - dito
1835	26,000 - dito	15,400 - dito
1836	40,100 - dito	21,400 - dito
1837	48,000 - dito	27,200 - dito

foruden en betydelig Deel Rugmeel (som meest gik til Rusland). I 1838 steg Exporten endog til 50,000 Tdr. Hvedemeel. Baade Hvedemelet og Skibsbrødet fandt en prompte Affætning til England, Frankrig, Nordamerika, Vestindien, Brasilien o. s. v., og fra Etablisementet afgik i enkelte af de nysnævnte Aar omtrent 50 Skibsladninger. Grunden til den større Udførsel af Hvedemeel paa den Tid laae i de lave Hvede-Priser, som dengang vare giældende, nemlig $4\frac{1}{2}$, 5 til 6 Rbd. pr. Tønde i Forbindelse med samtidig flette Kornaar i de forenede Stater. Hvedemeel fra Europa kunde til hiin Tid concurrere med Melet fra Amerika paa alle Markeder, ja der gik endog Meel til de forenede Stater selv. I Aaret 1839 stod Hveden her i Landet i 9, 10 Rbd. og har siden for det Meste holdt sig i temmelig høi Priis, hvorimod Ame-

rifa bestandig siden hiin Periode har havt rige Kornafgrøder, som have sat det i Stand til at undersælge det europæiske Product paa de store transatlantiske Meel-Markeder. Erfaringen synes at tale for, at Hvedeproductionen er mindre variabel i de forenede Stater end i Europas Klima, og i Meelhandelen vil Europa derfor neppe i Almindelighed kunne concurrere med Amerika. Hvilken Virkning det engelske Kornmarkeds varige Næbning for alle Landes Production vil frembringe paa Mølle-Industrien, maa endnu anses problematisk, men i alle Tilfælde kan det ikke nægtes, at de forenede Stater have meget forud for Europa i denne Industrie saavel i Henseende til Hvedens Production, som i Driftskraft til Fabrikation af Melet, Transportmidler etc.

En Stats Flor beroer for en stor Deel paa Mængden og Bestaffenheden af de Frembringelser, den bringer i Handelen. I et Land som Danmark maa Talen indtil videre fornemmelig blive om de Producter, som Jordbruget afgiver, og ihvorvel store Fremskridt ere gjorte baade ihenseende til disses Qvantitet og Qvalitet, staaer dog endnu meget tilbage at udrette, hvad navnlig gjælder Kaa-Producternes Forædling til saadanne Vare, der finde en mere lønnende Affætning.

Det lave Standpunkt, hvorpaa Kornpiserne i visse Perioder have holdt sig, kan hos Landbostanden ei andet end vække Ønsket om, at passende Midler maatte findes til at modarbejde denne Mislighed, eller dog til at gjøre de deraf følgende Ulemper mindre følelige.

Til disse Midler kan henregnes Anlægget af velindrettede Korn-Møller, en Gjenstand, som derfor ogsaa i høi Grad maa interessere Landmanden. I denne Forudsætning ville vi, i Forbindelse med forestaaende Efterretning om Dampmøllen paa Bodenhoffs Plads, gjøre Læserne bekendte med et Skrift betitlet: „Der Mehlhandel Deutschlands nach Amerika, vom Assessor Dr. von Keden, Secretair des Gewerbevereins für das Koenigreich Hannover; Hannover 1838.“ En vigtig Erhvervsgrænse afhandles i dette Skrift temmelig omfattende og deri findes samlet mange interessante Data desangaaende, hvortil kommer, at Forholdene ihenseende til Møllevæsenet synes at være omtrent de samme i Hannover som her tillands, saa at Skriftet i det Væsentlige bliver anvendeligt ogsaa her. I Fortalen gjøres opmærksom paa, at en stor Deel af Amerika egner sig endnu mere end selve Tydskland for Frembringelsen af det sidste Lands Produkter; Tusinde af kraftfulde Arme sendes did, og tydsk Flid og Udholdenhed vil vide at benytte de Gaver, som Naturen i Overflod frembyder. Den forædlende Industri — med de deraf udgaaende Midler til at lette Samfærdslen, saasom Dampskibe, hvoraf de forenede Stater eie et stort Antal, Kanaler og Jernbaner — har allerede vundet Forspring for vore langsommere Bestræbelser, formedelsi Indretninger, hvis Omfang og Fortrinlighed er næsten ukjendt hos os; og saaledes vil det f. Ex. ikke vare længe, inden de nordamerikanske Værreder fortrænge de tydske, først fra de transatlantiske Markeder, og dernæst finde Veien til selve Tydskland. — En endnu fjernere Ver-

densdeel optræder nu som Concurrent i et vigtigt Land-
 produktts Udsørsel. I 1806 bragte Macarthur de første
 Merinos til Australien; og siden har Faareavlens høvet
 sig saa hurtigt der, at, medens de derværende engelske
 Colonier i 1810 kun leverede til deres Moderland 167
 Pund, i 1820 kun 100,000 R Uld, blev i 1835 alle-
 rede tidfra indført til England $4\frac{1}{2}$ Million Pund, eller
 en Tiendedeel af den hele Uldindsørsel. Hvilken Være
 skulle vi uddrage af disse Kjendsgjerninger? Den: at
 aabne os nye Erhvervsfilde.

Fors. meddeler dernæst Efterretning om et Forsøg,
 som Directionen for Kongeriget Hannovers Industri-
 Forening i 1836 lod anstille med et Par Fade Hvede-
 meels Forsendelse til Amerika, hvilket Meel var malet
 fort for Afftibningen af god, dog mere smaat- end tyk-
 kiernet utørret Hvede, paa en Mølle af ikke særegen
 Indretning. Det ene Fad Meel sendtes fra Bremen
 til Baltimore i August 1836 og kom tilbage i Decbr.
 s. A.; det andet sendtes fra Bremen til Newyork i Oct.
 1836 og kom tilbage i Juni 1837. Directionen ud-
 nævnte i den paafølgende Juli Maaned en Commis-
 sion til Melets Undersøgelse. Melet i det første Fad
 var af fire Slags af forskjellig Fiinhed; Foustagen af
 Egetræ. Alle fire Sorter Meel befandtes aldeles ufor-
 andrede, havde hverken tabt deres hvide Farve eller an-
 dre Egenstaber, der udmærke Meel af særdeles Godhed;
 de havde ei heller antaget nogen fremmed Smag eller
 Lugt. Ved de dermed foretagne Bagningsforsøg erhold-
 tes forskjellige Slags Brød af udmærket Godhed og
 Belsmag. Melet i den anden Tønde, hvilken var af

Bogetræ, befandtes derimod mere eller mindre bedærvet og gav maadeligt Brød. Man var overtydet om, at Aarsagen dertil alene laae i Fougtagens skjodesløse Bevaring i Skibet, hvor den ikke var bleven tilbørligt beskyttet imod Fugtighed nedensfra eller Regn ovenfra. — Af disse Forsøg tør man vel uddrage den Slutning:

at det Meel, som, med behørig Omsorg og uden Kornets foregaaende Besugtning, er tilvirket paa Møller af sædvanlig, dog ikke mangelfuld, Indretning, kan, ved omhyggelig Pakning i Skibet, ligesaa godt udholde Søtransporten ombord, som det paa Dampmøller tilvirkede Meel.

Til Forestaaende knytter Forf. nogle Betragtninger over Meelhandelen paa Amerika og over de Betingelser, hvorpaa Melets Conservation under Skibsforsendelsen beror. Af dette udførligere, især for dem, der befatte sig med denne Handelsgreen, vistnok meget instructive Afsnit af Skriftet, indskrænke vi os til at uddrage Nedenstaaende:

Det er bekjendt, at Sydamerika, Vestindien og selv nogle Dele af Nordamerika i Almindelighed trænge til betydelig Meeltilførsel, som de stedse ville behøve, thi om end (navnlig i Mexiko) Hvede dyrkes selv i Egne, der hæve sig 4000 Fod over Havet, finde dog disse Landstrøgs Beboere større Fordeel ved andre Handelsplanters Dyrkning. Befolkningens Tilvært vil desuden behøve Aarhundreder, førend Folkemængden kommer til at staae i et bedre Forhold til Landenes Udstrækning. Hidindtil var og Hvedemeel endnu en Luxusartikel der; kun den mere Velhavende i Byerne spiser Hvedebrød,

som den simple Mand kun faaer paa Festsdage. Maidsfager ere den sædvanlige Spise. Om end i den nyere Tid flere gode Møller anlægges, og om end Kornavlen vedbliver at være i Tiltagen, saa vil dog Behøvet stige i en ganske anden Progression.

Denne Meelhandel, og alle de dermed forbundne store Fordele, befandt sig i Hænderne paa nogle nordamerikanske Søhandelssteder, saasom New-York, Baltimore, New-Orleans, Philadelphia og Richmond. Denne Handelsgreen var allerede længe af Betydenhed. I de 12 Aar 1821-1832 udgjorde den aarlige Udførsel i Gjennemsnit 989,074½ Fade og Pengeværdien (5½ Dollar pr. Tonde) i Gjennemsnit 5,439,909¾ Doll. En Deel af dette Hvedemeel gik til Europa, især til Storbritannien.

Hvad der maastee meest bidrager til at give det amerikanske Meel en afgjort Overvægt paa de sydamerikanske og vestindiske Markeder, er den Foranstaltning, som er truffet, for at betrygge Kjøberne dets gode Qualitet. Alle Arter af Meel, som forsendes fra de forenede Stater, undergaae nemlig forinden en Slags Bragning af nogle dertil ansatte Embedsmænd. Et Lovbud bestemmer derhos Meeltøndernes Størrelse og den Quantitet, de skulle holde. Efterat vedkommende Embedsmand har forviøset sig om, at Tøndernes Størrelse og Bøgten af det Meel, som deri findes, er stemmende med Anordningens Bydende, bestemmer han Melets Qualitet. Paa de Tønder, som indeholde den bedste Sort, indbrændes Marktet: „superfin,“ paa dem med 2den Sort: „fin“; med 3die Sort: „fine Midd-

lings o. s. v. — Tønder, med saadanne Vare, som ikke erkiendes gode nok for Handelen, faae Mærket „bad” (slet) og tør ikke føres ud, saalibet som de Tønder, der ikke holde den behørigte Vægt. Meel til indenlandst Brug er ikke underkastet nogen Control. Undersøgelsen af det for den udenrigste Handel bestemte Meel skal derimod, under Straf af 5 Dollars pr. Tønde, foregaae paa den Tid og det Sted, Udførslen skeer. Hvo der forandrer eller estergjør Mærkerne, forfalder i en Straf af 100 Dollars, og hvo der fylder frist Meel i Tønder, der allerede forud vare indbrændte, eller udbyder forfalsket Hvedemeel til Salg, forfalder i begge Tilfælde i en Mulct af 5 Doll. pr. Td. Flere Strafsbestemmelser ere saaledes fastsatte til Forebyggelse af andre Misbrug.

Det turde være tvivlsomt, om Kornhandelen herefter vil afgive nogen sikker og ret indbringende Erhvervskilde for os, i det mindste nogen saadan, hvorpaa stadigt kan stoles*). Desvigtigere vil det være

*) I Franckrig og Nordtydskland er Middelubhyttet: fem til otte Fuld; i Rio della Plata, i en Deel af Mexiko, i Aequinoktialegnene: 24 til 30 Fuld (efter Humboldt); i Guanaruatos Gletter sammesteds endog 50 til 80 Fuld. Efter Koppes fortrintlige Skrift: Mexikanische Zustände, Stuttgart 1837, er Giennemsnits-Udbyttet af Hvede i de mexicanske Stater 13 til 21 Fuld. Iøvrigt bemærker v. Zedlig i Skriftet: der preuss. Staat, Bief. 8. S. 383, at ogsaa i nogle Dele af Provindsen Preussen høstes det 12te Korn.

Forfs. Anm.

at bringe Meelhandelen i Live. I Preussen har man allerede siden 1824 søgt ved forstfiellige Midler at fremme denne Handelsgreen, saaledes blandt andet ved Mølleværkets Forbedring. Den preussiske Regiering lod f. Ex. nogle talentfulde unge Møllere fuldstændigt uddanne paa det polytechniske Institut, og lod dem derefter, som duelige Maskintegnere og Mechanici, foretage Reiser saavel i Europa som i Amerika, for at de kunde indsamle Kundskab om Alt det, der udfordredes, for at gjøre det preussiske Meel til en priisbillig Vare, stiftet til lang Forsendelse, og ved sin indre Godhed anbefalende sig paa de udenrigske Markeder. Allerede i 1824 udfortes fra Preussen 50,000 Tønder Meel og Meelvare. Flere Regieringer have fulgt det givne Exempel, saaledes den bairiske, som i Reskript af 22 April 1837 til samtlige Kreds-Regieringer paabyder deres Medvirkning til det amerikanste Malingsystems Indførelse.

Meelhandelens Opkomst i Hamborg kan nærmest tilskrives Betydningen af Udførslen af Skibsvictualier i en Række af Aar. Det er især denne Handelsplads, som forsyner New-Foundland og Fiskerierne der; i enkelte Aar skulle derfra 100 Skibe være didsendte. Bestillingerne udgaae i Almindelighed fra England. Handelen med Skibbrød eller Tvebaffer er allerede af den Grund nøie forbundet med Meelhandelen, fordi meget Meel, som har lidt noget, kan dertil benyttes. Isærdeleshed behøver New-Foundland en betydelig Qvantitet deraf aarlig til Stokfisk- og Rabliau-Skibenes Pro-

viantering, hvori nu ogsaa Kjøbenhavn tager ikke ubetydelig Deel.

Nordamerika og England anbefales med Rette, som Mønster i Meelfabrikationen, men selv i begge disse Lande adskiller denne sig væsentlig. Det engelske Meel har altid et mere plettet Udseende end det amerikanske, fordi man i England ikke tilstrækkeligt renser Kiernerne fra de paa Skallerne sidende fremmede Dele; fordi man tørrer Kornet stærkt førend det males, hvorved Skallerne fuldstændige Frastillelse vanstelliggjøres, og fordi de engelske Meelsold lade smaae Kliddele komme iblandt Melet. Det engelske Meel holder sig i Almindelighed bedre end det amerikanske, fordi dette ofte ikke er tørt nok til at sikkres imod at angribes af Suurhed. Amerikanerne ville nemlig spare Omkostningerne ved Korntørringen; undgaae det deraf følgende Tab i Melets Vægt, saavelsom den Forandring det tørrede Korn lider, samt bevare Melet fra Pletterne af de støre Skaller. Den stærke Tørring kunne de saa meget snarere lade fare, da de afsiøle Melet ved bestandig Dmrøring; imidlertid turde deres Fremgangsmaade (uagtet Forbrugsstederne ligge dem nærmere) kun da være god nok, naar Kornet er tilstrækkeligt lufttørret og Veiret ikke er fugtigt under Malingen.

Det engelske Meel er sædvanligt skarpt og grynet at føle paa, det amerikanske derimod ikke; amerikansk Klid, gnedet paa et mørkt Klæde, farver dette hvidt, det engelske derimod ikke; ogsaa dette er en Folge af forskjellig Behandlingsmaade.

Fortrinene ved de saakaldte Kunstmøller, sammen-

lignede med vore sædvanlige, ere: 1) et rigtigere indbyrdes Forhold i Hiulværket; 2) bedre Udvalg af Møllestenene til den Brug, hvortil de netop udelukkende eller dog fortrinnsviis ere bestemte, og en hensigtsmæssigere Parring af dem; 3) Hiulværkets, Drevenes og Stenenes fuldkomnere og nøiagtigere Construction; 4) Indretninger til Kornets fuldstændige Rensning før Malingen; 5) den Forbedring, at alle Tapper løbe paa eller i Metal; 6) Vandets rigtigere Ledning paa Vandhiulene. — Hertil kunne endnu foies adskillige mindre væsentlige Indretninger, især sigtende til at spare Mennekehænder, noget, som i Amerika, hvor disse ere kostbarere, maa være vigtigere end hos os.

Slige Forbedringer bør vi søge at tilegne os, naar vi ville tilberede saadant Meel, som skal være skiftet til langveis Forsendelse over Havet. Men dertil er dog Dampmøllers Anlæg ikke absolut fornødent; ei heller udfordres dertil store Beføstninger paa vore nærværende Møllers Ombygning; med nogle Forandringer i Mølle-Mechanismen, og fornemmelig større Omby ved Udvalget af Kornet, ved Malingen selv og ved Melets Behandling, kan alt Væsentligt opnaaes.

Hvormeget Meel en vis Qvantitet Hvede giver, retter sig især efter dennes Godhed: i Amerika pleier Møllerne at regne paa, af 100 Scheffel à 60 W at faae 22 Fade (à 196 W engelsk) superfint Meel. I Preussen erholder man, paa de Møller, som ere indrettede efter det amerikanske System, følgende Udbytte af den til Malingen anvendte Hvedes oprindelige Bægt: